

Verksamhetsberättelse 2017

Inledning

Syftet med Stockholms universitetsbiblioteks verksamhetsberättelse för 2017 är att ge en kort översikt av några av de utvecklingsarbeten som gjorts under året, samt att ge några kommentarer kring personal, arbetsmiljö och det ekonomiska utfallet. De utvecklingsarbeten som genomförts har utgått från universitetsbibliotekets två övergripande mål:

- De tjänster som vi levererar och bidrar till ska vara lättnavigerade och stödja användarna i att få det som de behöver och att vidga sina vyer.
- År 2020 har vi genomfört de åtgärder som krävs för att hela bibliotekets verksamhet utgår från öppen vetenskaplig kommunikation.

Utvecklingsarbetet för vårt löpande arbete och respektive resultat redogörs i korthet och därtill har vi valt att göra nedslag i två större utvecklingsinsatser. Universitetsbibliotekets verksamhetsmål tillika resultat redovisas löpande under året i form av korta inlägg i en verksamhetsutvecklingsblogg som alla medarbetare har tillgång till internt på bibliotekets intranät.

Nedslag i arbetet med öppen vetenskap

Biblioteket har på många olika sätt arbetat med frågor som berör öppen vetenskap – bland annat genom medverkan i konferenser och andra sammankomster internationellt och nationellt, genom ett samordningsuppdrag för forskningsdata och genom att kartlägga andelen Open Access-publiceringar kopplade till forskare vid universitetet samt kostnader för författaravgifter.

Samordningsuppdrag för forskningsdata

Universitetsbiblioteket fick under 2017 ett samordningsuppdrag att ansvara för att leda och koordinera det universitetsövergripande arbetet med forskningsdata som löper under perioden 2017-06-15 – 2018-12-21. Som ett led i uppdraget bildades arbetsgruppen Forskningsdatateamet, som samordnar kompetens, expertis och resurser inom förvaltningens avdelningar för arkiv och registratur, forskningsstöd, IT samt Universitetsbiblioteket. För att möjliggöra en direkt dialog med forskare bildades också en referensgrupp med forskarrepresentanter från naturvetenskapliga och humanvetenskapliga området. Tillsammans med referensgruppen tog Forskningsdatateamet under 2017 fram ett förslag till forskningsdatapolicy (godkänt av rektor i mars 2018), där det står att:

”Universitetet ska tillhandahålla en infrastruktur i form av tjänster och resurser som stödjer och möjliggör korrekt hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata som en väsentlig och naturlig del av forskningsprocessen.”

En konkret åtgärd är det förvaltningsobjekt för forskningsdata som startades 2017 inom IT-förvaltningen. Samtidigt påbörjades arbetet med att ta fram en mall för datahanteringsplan (DHP), både på lokal och nationell nivå. Under året utvecklades även arbetet med handledningsstöd för forskningsdatahantering. Till exempel samordnades all information om tjänster för forskningsdata på universitetsbibliotekets webbplats och informationsarbetet skedde löpande genom föreläsningsserien Open Science, via sociala medier och i blogginlägg på Stockholm University Press Blog.

Att kartlägga kostnader för författaravgifter

Idag är 37 procent av de artiklar som publiceras av Stockholms universitets forskare omedelbart öppet tillgängliga, och för att publicera artiklar med Open Access betalar forskarna, och i slutänden lärosätet, författaravgifter (så kallade APC:er). Men utöver författaravgifterna betalar Stockholms universitet idag också stora summor till förlagen i licenskostnader, för att få tillgång till tidskrifterna.

För att kunna möta regeringens mål på 100 procent öppen tillgång till 2026 behöver kostnadsströmmarna harmoniseras, och som ett led i detta har två studier genomförts. Dels har biblioteket mätt andelen Open Access-artiklar publicerade vid Stockholms universitet och dels hur stor kostnaden för författaravgifter är vid universitetet.

Arbetet med att sammanställa universitetets kostnader för APC:er påbörjades hösten 2016 och har i första hand gjorts av bibliotekets controller och en bibliotekarie med licensavtalsbakgrund. Det visade sig tidigt i projektet att universitetet saknade en enhetlig bokföring av författaravgifter, vilket gjort det svårt att spåra den totala kostnaden för Open Access vid universitetet. En av lösningarna som drivits igenom är att ha två dedikerade konton i bokföringen för författaravgifter, vilket gjort uppföljningen av APC:er mer hanterbar.

Genom att kartlägga universitetets publiceringskostnader har biblioteket en översikt över vad som betalas och till vilka förlag, vilket gynnar framtida prioriteringar, strategier och förhandlingar. En av slutsatserna hittills är att universitetet betalar störst andel författaravgifter till traditionella förlag som Wiley och Elsevier, där biblioteket redan betalar mycket i licenskostnader.

Bibliotekets medverkan nationellt och internationellt

En vital del i bibliotekets arbete är aktiviteter kopplade till vetenskaplig kommunikation, vilket innefattar allt ifrån samverkan med andra bibliotek till nationellt och internationellt deltagande i konferenser och andra sammankomster. Ett av de viktigaste forumen för internationellt samarbete är LIBER, Europas största nätverk för forskningsbibliotek med över 400 medlemmar. Flera medarbetare från biblioteket har deltagit i olika arbetsgrupper och överbibliotekarie Wilhelm Widmark sitter i LIBER:s styrelse.

På LIBER:s årliga konferens presenterade överbibliotekarien tillsammans med stabschefen sitt arbete med organisationsförändring med rubriken "The Perks and Challenges of Drawing Maps and Walking at the Same Time" Slutsatsen var att förändring är oundviklig, och att det viktigaste är att lära sig hur man hanterar utmaningarna.

Under året deltog bibliotekets medarbetare i en mängd andra konferenser och andra sammankomster internationellt såväl som nationellt, bland annat med presentationer om universitetets arbete med forskningsdata vid Figshare fest i Amsterdam och på NEIC Conference i Umeå.

På ChALS 2017 i Göteborg höll ett par av bibliotekets verksamhetsutvecklare en presentation om hur biblioteket arbetat med ökad tillgänglighet för användarmötet, där drop-in för sökhandledning, talboksregistrering och digitala möten varit viktiga bitar i utvecklingsarbetet.

Vid UKSG 40th Annual Conference i Harrogate presenterade två av bibliotekets medarbetare hur vi under två års tid arbetat utan tidskriftagent och vilka resultat förändringen gett. Bland annat har det gett snabbare tillgång till efterfrågade tidskrifter och en mer kostnadseffektiv hantering, trots en ökad arbetsbelastning för bibliotekets medarbetare.

Verksamhetsmål och resultat

Under året har specifika mål för utvecklingsområden och pågående arbetsflöden satts av berörda arbetsgrupper, vilka redovisas och följs upp via bibliotekets verksamhetsutvecklingsblogg. Här listas ett urval av dessa:

Implementera nytt ERM-system

Vi har bytt system för att hantera elektroniska resurser under hösten. Något som hjälper oss i arbetet med agentlöst förvärv.

Utveckla användarmötet

Vi har implementerat en ny, synligare chatt-funktion, vilket ökat servicegraden och tillgängligheten och därmed också antal ärenden. Genom ny skyltning, ommöblering och nya diskar i biblioteket har vi skapat en tydligare och mer lättillgänglig plats för våra användarmöten.

Ökad kännedom om Stockholm University Press tjänster

Vi har arbetat internt med att förbättra kunskapen om sakkunniggranskning, och även anordnat och spritt ett seminarium om ämnet.

Avhandlingsmallar i produktionsverktyget

Vi har tagit fram mallar för avhandlingar i universitetets webbaserade verktyg för tryckproduktion. Mallarna hjälper doktoranderna att själva göra tryckfärdiga filer, vilket spar tid och pengar och ökar deras kontroll.

Utveckla kommunikation vid registrering i DiVA

Vi har tagit fram och informerat om tre olika lathundar som kan användas av både forskare och administratörer vid registrering i DiVA.

Satsa på digitala lärresurser

Vi har genom nyanställningar och kompetensskiften kunnat satsa mer på att skapa och tillgängliggöra digitala lärresurser. En del i tillgängliggörande har varit att bereda plats på webben, för att kunna rulla ut samlade lärresurser under 2018.

Samlad information om publicering

Vi har samlat alla bibliotekets publiceringsrelaterade tjänster på en webbingång och sorterat dem utifrån vad besökaren vill veta och göra.

Följa upp universitetets kostnader för APC:er 2017

Vi har kartlagt universitetets publiceringskostnader, genom ett nytt konto i bokföring. Nu har vi en översikt över vad vi betalar och till vilka förlag. Något som hjälper oss i framtida prioriteringar, strategier och förhandlingar.

Riktlinjer om Open Science vid kontakt med leverantörer

Vi har tagit fram ett dokument som innehåller punkter, formuleringar och fördjupningar när vi kommunicerar med leverantörer.

Utreda universitetsbehov av publiceringsdatabas

Vi har tillsammans med andra förvaltningsavdelningar utrett publiceringsdatabasen, som har blivit ett förvaltningsobjekt med biblioteket som ansvarig. Under 2018 kommer en treårsstrategi att fastslås.

Bidra till en effektiv utveckling av DiVA

Vi har skickat förbättringsförslag och synpunkter på olika funktioner till ansvariga inom DiVA-konsortiet.

Arbetsmiljö och personal

Arbetsmiljöarbetet har bedrivits i det lokala RALV-rådet. I rådet har alla sektionschefer och skyddsombud ingått. Under hösten lyftes även miljöarbetet på biblioteket in i RALV, så numera ingår även miljösamordnaren i gruppen.

Under hösten genomfördes en medarbetarenkät på biblioteket.

Under 2017 var 106 personer fastanställda på biblioteket. Nio personer nyrekryterades under året. Tre personer gick i pension.

Ledningsgruppen har under året aktivt arbetat med att kartlägga de personalresurser som finns inom biblioteket och hur det används samt vilka behov som finns, utifrån det arbetet har nyrekryteringar kunnat görats strategiskt.

Kort om ekonomiskt utfall

Personalkostnader

Personalkostnader visar ett stor plusresultat på 3 000 tkr. Anledningen till positiva resultatet beror till stor del på att sju medarbetare varav tre chefer valde att sluta sina anställningar på biblioteket. Förseningar i rekryteringar har påverkat resultatet positivt. Förändringen av semesterlöneskulden blev + 181 tkr.

Lokalkostnader

Utfallet gällande 2017 års lokalkostnader blev + 240 tkr. Internhyran blev 425 tkr högre än budgeten, vilket berodde på införandet av enhetshyran. Arrheniusbiblioteket stängdes per den första april och biblioteket betalade 50 procent av den budgeterade hyreskostnaden på 581 tkr. Biblioteket stod dock för hela flyttkostnaden vilket påverkade negativt på övriga driftskostnader. Att komma åt lokalen där Arrheniusbiblioteket var inhytt var ett starkt önskemål från kemiinstitutionerna.

Bibliotekets städkostnader blev 127 tkr lägre än budgeten och anledningen till lägre kostnader är att ingen större mattvätt har behövts göras under året.

Övrig drift

Övriga driftskostnader visar ett minusresultat på 1 080 tkr. I dessa kostnader finns både plus- och minusposter. Inköp av media (böcker, tidskrifter och databaser, både i elektroniskt format och tryckt dito) blev 1 690 tkr högre än budgeten. Det var ett medvetet val att överskrida budgeten eftersom det var känt att personalkostnaderna skulle bli mycket lägre än budgeten.

Från och med oktober 2017 är biblioteket införlivat (migrerat) med universitetets nätverk. Fördröjningar i detta arbete medförde lägre kostnader på ca 600 tkr.

Biblioteket finansierade Arrheniusbibliotekets flytt till Frescatibiblioteket. Flytten kostade cirka 420 tkr.

Avskrivningar

Avskrivningskostnader visar ett stort minusresultat som planerat. Kostnaderna ska belastas kapitalet. Biblioteket beräknas vara på ± 0 gällande myndighetskapitalet vid utgången av år 2019.

Intäkter

Bibliotekets övriga intäkter blev lägre än budgeterat. Inkomstbortfallet beror på att biblioteket bytte biblioteksdatasystem och därmed kom inte alla delar igång samtidigt. Det blev fördröjningar innan betalfunktionerna kunde "köras" i skarp drift. Numera kan biblioteksanvändare betala sina uppkomna avgifter antingen vid informationsdisken eller på webben.

Utfall 2017	2017 Budget				2017 Utfall				
	Personal	Övrig drift	Avskrivn	Intäkter	Personal	Övrig drift	Avskrivn	Intäkter	Resultat
Fakultetsintäkter				171 422				171 422	0
Biblioteksledning									
Pers.kostnader	-2 425				-1 383				1 042
Övriga kostnader		-1 728				-1 355			373
Summa					-1 383	-1 355			1 415
S.U.P									
Övriga kostnader		-200				-105			95
Summa					0	-105			95
Staben									
Pers.kostnader	-15 489				-13 872				1 617
Övriga kostnader		-233				-44			189
Kompetensutveckling		-1 100				-963			137
Summa					-13 872	-1 007			1 943
Sekt för media och publicering									
Pers.kostnader	-20 571				-19 883				688
Förvärv		-2 397				-58			2 339
Övriga kostnader		-154				-51			103
Summa					-19 883	-109			3 130
Förvärv HUM									
Förvärv		-11 091				-8 783			2 308
Summa						-8 783			2 308
Förvärv SAM									
Förvärv		-12 401				-11 558			843
Summa						-11 558			843
Förvärv JUR									
Förvärv		-3 231				-3 266			-35
Summa						-3 266			-35
Förvärv NAT									
Förvärv		-15 978				-23 183			-7 205
Summa						-23 183			-7 205
Kurslitteratur									
Förvärv		-1 200				-1 142			58
Summa						-1 142			58
Sekt för system och utveckling									
Pers.kostnader	-10 139				-10 108				31
Datatillbehör, dataprogram mm		-500				-357			143
Övriga kostn licenser, mobiler mm		-4 083				-3 167			916
Avskrivn datorer inkl RFID			-728				-658		70
Summa					-10 108	-3 524	-658		1 160
Sekt för kundservice									
Pers.kostnader	-14 863				-14 174				689
Övriga kostnader		-974				-670			304
Låneintäkter				700				360	-340
Undervisning				200				158	-42
Övriga intäkter				400				300	-100
Timanställda kundservice									
Pers.kostnader	-2 000				-2 111				-111
Summa					-16 285	-670		818	400
Internservice									
Lokalkostnader		-46 893				-47 318			-425
Telefonkostnader hela biblioteket		-400				-357			43
Övriga lokalkostnader		-1 970				-1 921			49
Övriga kostnader		-2 611				-3 209			-598
Avskrivn inventarier			0				-3 613		-3 613
Avskrivn ombyggnationer			-115				-118		-3
Övriga intäkter				752				756	4
Summa					0	-52 805	-3 731	756	-4 543
Summa biblioteket	-65 487	-107 144	-843	173 474	-61 531	-107 507	-4 389	172 996	-431
Resultat biblioteket 2017									-431

Biblioteket totalt	Budget	Utfall	Resultat
Personalkostnader	-65 487	-61 531	3 956
Övriga driftskostnader	-60 846	-59 517	1 330
Förvärv	-46 298	-47 991	-1 693
Avskrivningar	-843	-4 389	-3 546
Intäkter	173 474	172 996	-478
Resultat 2017			-431